

1 Sygn. akt I C 1431/19

2 WYROK

1 W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

T., dnia 5 lutego 2020 r.

Sąd Rejonowy w Tczewie I Wydział Cywilny

Przewodniczący Sędzia Sądu Rejonowego Andrzej Lubowiecki

Protokolant Starszy Sekretarz Sądowy Magdalena Müller

po rozpoznaniu w dniu 5 lutego 2020 r. w Tczewie

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) w W.

przeciwko M. S.

o zapłatę

oddala powództwo.

Sygn. akt I C 1431/19

UZASADNIENIE

W dniu 18 maja 2018 r. powód (...) w W. wniósł pozew przeciwko M. S. o zapłatę kwoty 523 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 2 grudnia 2011 r. do dnia 31 grudnia 2015 r. i odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty.

W uzasadnieniu pozwu powód wskazał, że R. S. - małżonka pozwanej łączyła z (...) Bank (...) Spółką Akcyjną w G. umowa rachunku bankowego. Pozwana, będąca konsumentką, nie wywiązała się z umowy w zakresie uiszczenia prowizji i opłat, dlatego w dniu 1 grudnia 2011 r. Bank zbył przysługującą mu wierzytelność na powoda. Dłużnik zmarł w dniu 22 lipca 2009 r., a spadek o nim odziedziczyła pozwana M. S.. Powód bezskutecznie wezwał pozwaną do ugodowego rozwiązania sporu.

W dniu 13 czerwca 2018 r. referendarz sądowy wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym. Odpis nakazu z odpisem pozwu został wysłany na wskazany w pozwie "ul. (...), (...)-(...) T.". Po podwójnym awizowaniu uznano przesyłkę za doręczoną w trybie art. 139 § 1 k.p.c. w dniu 27 września 2018 r. W dniu 25 maja 2019 r. nakazowi zapłaty nadano klauzulę wykonalności i wydano powodowi tytuł wykonawczy.

W dniu 24 października 2019 r. M. S. dowiedziała się o zajęciu jej rachunku bankowego przez komornika sądowego. W dniu 25 października 2019 r. przybyła do kancelarii komornika, celem uzyskania wyjaśnień, gdzie też doręczono jej zawiadomienie o wszczęciu egzekucji. Pismami z dnia 29 października 2019 r. i 14 listopada 2019 r. pozwana poinformowała Sąd o wadliwym uznaniu nakazu zapłaty za skutecznie doręczonego Wskazała, że adres na który wysłano adres jest od dawna nieaktualny, a miejscem zamieszkania pozwanej są (...), (...)-(...) S."

W dniu 19 listopada 2019 r. pozwana uzyskała możliwość wglądu do akt sprawy i zapoznania się z treścią pozwu. W tym samym dniu wniosła sprzeciw od nakazu zapłaty z dnia 13 czerwca 2018 r. (uzupełniony pismem z dnia 2 grudnia 2019 r.), zaskarżając wydany w sprawie nakaz w całości. W sprzeciwie stwierdziła, że nie wiedziała o

zobowiązaniach małżonka. Zaprzeczyła również, aby wierzyciel kontaktował się z nią w celu polubownego załatwienia sprawy. Odnosząc się merytorycznie do żądania pozwu pozwana podniosła zarzut przedawnienia.

Postanowieniem z dnia 25 listopada 2019 r. referendarz sądowy: uchylił zarządzenie z dnia 28 lutego 2019 r. stwierdzające skuteczne doręczenie pozwanej w dniu 27 września 2018 r. nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym z dnia 13 czerwca 2018 r., wobec braku podstaw do uznania skuteczności doręczenia na podstawie art. 139 § 1 k.p.c.; uchylił zarządzenie z dnia 28 lutego 2019 r. stwierdzające prawomocność nakazu zapłaty; uchylił postanowienie o nadaniu wykonalności nakazowi zapłaty.

Przed rozprawą powód złożył odpowiedź na sprzeciwi. Stwierdził, że skoro pozwana już w dniu 25 października 2019 r. otrzymała od komornika sądowego zawiadomienie o wszczęciu egzekucji wraz z odpisem nakazu zapłaty i pouczeniami co do środka zaskarżenia, to termin do wniesienia sprzeciwu powinien być od tego dnia. Dlatego też - zdaniem powoda - wniesiony przez pozwaną sprzeciwi należało odrzucić jako spóźniony.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny.

W dniu 23 kwietnia 2001 r. R. S., jako konsument, zawarł z Bankiem (...) Spółką Akcyjną w G. umowę o prowadzenie rachunków oszczędnościowych.

(dowód: umowa bankowa - k. 7)

Następcą prawnym Banku (...) Spółki Akcyjnej w G. został (...) Bank Spółka Akcyjna w G..

(twierdzenia niesporne)

W dniu 22 lipca 2009 r. zmarł R. S.. Spadek po nim nabyła w całości wprost M. S..

(dowody: odpis skrócony aktu zgonu - k. 48; postanowienie sądu o stwierdzeniu nabycia spadku - k. 5)

Bank nie posiadał informacji o śmierci klienta. Niedobór na rachunku poczytywał jako nienależyte wykonywanie zobowiązania. Z tej też przyczyny pismem z dnia 19 lutego 2010 r. wypowiedział R. S. umowę z dnia 23 kwietnia 2001 r. Następnie pismem z dnia 19 sierpnia 2010 r. wezwał R. S. do spłaty swojego zadłużenia w łącznej wysokości 801,01 zł (na które złożyły się: opłaty za prowadzenie rachunku w wysokości 523 zł, kwota niedoboru na rachunku w wysokości 100 zł, odsetki umowne w wysokości 14,41 zł oraz odsetki karne w wysokości 163,60 zł) - do dnia 10 września 2010 r., pod rygorem sprzedaży wierzytelności na rzecz podmiotu trzeciego.

(dowód: ostateczne wezwanie do zapłaty - k. 8)

Umową sprzedaży wierzytelności z dnia 1 grudnia 2011 r. (...) Bank (...) Spółka Akcyjna w G. zbyła na rzecz (...) W. wierzytelność wobec R. S..

(dowód: umowa sprzedaży wierzytelności - k. 9-10; załącznik nr 1 do umowy sprzedaży wierzytelności - k. 11)

Sąd zważył co następuje.

Stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie tych dokumentów złożonych do akt sprawy, których prawdziwości nie zakwestionowała żadna ze stron, a których wiarygodność nie budziła zastrzeżeń.

Jedynym dokumentem, któremu Sąd odmówił mocy dowodowej, jest wezwanie do zapłaty z dnia 19 sierpnia 2010 r. (k. 6). Pozwana zaprzeczyła, aby otrzymała takie pismo. Powód natomiast nie odniósł się do zarzutu pozwanej, jak też nie przedłożył pocztowego potwierdzenia nadania/zwrotnego potwierdzenia odbioru. W tym stanie rzeczy Sąd uznał, że dokument prywatny pochodzący od powoda nie może stanowić skutecznego środka dowodowego na okoliczność wezwania pozwanej do spełnienia świadczenia przed wytoczeniem powództwa.

Stan faktyczny jest w zasadzie bezsporny. Strony były zgodne co do faktu istnienia należności bankowej obciążającej R. S., co do zaistniałych przekształceń bankowych, co do kręgu spadkobierców dłużnika, jak też co do skuteczności przelewu wierzytelności. Pozwana nie zakwestionowała ważności umowy bankowej i wysokości wynikającego z niego zobowiązania. Natomiast powód nie zaprzeczył twierdzeniom pozwanej o przedawnieniu roszczenia.

Rozważając zarzutu formalny powoda, jakoby sprzeciw pozwanej od nakazu zapłaty powinien zostać odrzucony jako spóźniony, Sąd miał na względzie treść art. 805 § 1 k.p.c., zgodnie z którym przy pierwszej czynności egzekucyjnej doręcza się dłużnikowi zawiadomienie o wszczęciu egzekucji, z podaniem treści tytułu wykonawczego i wymienieniem sposobu egzekucji oraz z pouczeniem o możliwości, terminie i sposobie wniesienia środka zaskarżenia na postanowienie o nadaniu klauzuli wykonalności, a także sporządzony przez organ egzekucyjny odpis tytułu wykonawczego albo zweryfikowanego przez komornika dokumentu, o którym mowa w art. 797 § 3. Komornik poucza dłużnika również o treści przepisów działu V tytułu I części trzeciej oraz prawie i sposobie złożenia wniosku o ograniczenie egzekucji, a także o treści art. 52a i art. 54 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Prawo bankowe (Dz.U. z 2018 r. poz. 2187, z późn. zm.194)) oraz art. 13g ustawy z dnia 5 listopada 2009 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych (Dz.U. z 2018 r. poz. 2386 i 2243 oraz z 2019 r. poz. 326, 730, 875 i 1018) i sposobie realizacji uprawnień wynikających z tych przepisów. Z kolei § 11 art. 805 k.p.c. przewiduje, że jeżeli podstawę egzekucji stanowi tytuł wykonawczy w postaci zaopatrzonego w klauzulę wykonalności wyroku zaocznego lub nakazu zapłaty wydanego w postępowaniu nakazowym, upominawczym albo elektronicznym postępowaniu upominawczym, komornik poucza dłużnika również o treści art. 139 § 1 i 5, art. 168, art. 172, art. 820§ 1 i 2 i art. 824 § 1 pkt 5, a także stosownie do orzeczenia stanowiącego tytuł egzekucyjny o treści art. 344, art. 346, art. 492 § 3, art. 493 i art. 503 albo art. 50535.

Zdaniem powoda, fakt, iż wraz z zawiadomieniem o wszczęciu postępowania egzekucyjnego dłużnik zostaje poinformowany o treści tytułu wykonawczego oraz przysługujących mu środkach zaskarżenia, skutkuje rozpoczęciem biegu terminu do zaskarżenia tytułu egzekucyjnego, jeżeli tytuł ten nie mógł być skutecznie zaskarżony we wcześniejszym etapie postępowania.

Pogląd ten należy jest błędny. Skutki doręczenia dłużnikowi zawiadomienia o wszczęciu egzekucji reguluje art. 795 § 2 zd. 2 k.p.c. Wynika z niego, że od chwili doręczenia dłużnikowi zawiadomienia rozpoczyna się bieg terminu do wniesienia zażalenia na postanowienie sądu co do nadania klauzuli wykonalności. W przepisie tym nie ma mowy o biegu terminu do zaskarżenia tytułu egzekucyjnego, który został wadliwie doręczony stronie.

Wskazane w art. 805 § 11 k.p.c. pouczenia, które winny zostać doręczone dłużnikowi przez komornika, pełnią jedynie funkcję informacyjną. Celem tych pouczeń jest uświadomienie dłużnikowi, że tytuł egzekucyjny mógł uprawomocnić się na skutek doręczenia poprzez dwukrotne awizowanie korespondencji, jakimi środkami zaskarżenia dłużnik dysponował (lub jakimi powinien dysponować przy prawidłowym doręczeniu tytułu egzekucyjnego), a także jakie środki przeciwegzekucyjne jest w stanie przedsięwziąć (O. Piaskowska, T. Partyk, komentarz do art. 805 [w:] O. Piaskowska (red.), Komentarz do niektórych zmian Kodeksu postępowania cywilnego, LEX 2019). Udzielenie tych informacji nie ogranicza jednak możliwości dłużnika do kwestionowania skuteczności doręczenia mu tytułu egzekucyjnego. Jak trafnie wskazuje się w orzecznictwie sądowym - jeżeli stronie nie doręczono w sposób prawidłowy przesyłki sądowej zawierającej nakaz zapłaty, termin do wniesienia sprzeciwu nie rozpoczyna w ogóle swojego biegu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 listopada 2014 r., sygn. II CSK 297/14; postanowienie Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 14 maja 2014 r., sygn. I ACz 798/14).

Dawny art. 502 § 2 k.p.c. (obecnie art. 4802 § 3 k.p.c.) nakazywał, aby nakaz zapłaty był doręczany pozwanemu wraz z odpisem pozwu. Jedynie bowiem w przypadku, gdy pozwany zna podstawę faktyczną i prawną zakreśloną przez powoda, może skutecznie sformułować zarzuty przeciw żądaniu pozwu. Dlatego też Sąd podziela pogląd, że jeżeli pozwany otrzymał w osobnych przesyłkach nakaz zapłaty i pozew, to termin do zaskarżenia nakazu zapłaty zaczyna swój bieg dopiero od dnia doręczenia późniejszej przesyłki (tak słusznie T. Ereciński, komentarz do art. 494 [w:] T. Ereciński (red.), Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Tom III. Postępowanie rozpoznawcze, Wolters Kluwer 2016).

Przenosząc powyższe rozważania na realia przedmiotowej sprawy, należy uznać, iż pozwana wniosła sprzeciw od nakazu zapłaty w terminie. O ile bowiem otrzymała od komornika zawiadomienie o wszczęciu egzekucji już w dniu 25 października 2019 r., o tyle mogła zapoznać się z treścią pozwu dopiero w dniu 19 listopada 2019 r., podczas przeglądania akt sądowych. Dlatego też sprzeciw pozwanej z dnia 19 listopada 2019 r. należało uznać za skuteczny, jako wniesiony w ustawowo przewidzianym dwutygodniowym terminie.

Sąd uznał, że pozew nie zasługuje na uwzględnienie, z powodu przedawnienia roszczenia.

Art. 725 k.c. stanowi, że przez umowę rachunku bankowego bank zobowiązuje się względem posiadacza rachunku, na czas oznaczony lub nieoznaczony, do przechowywania jego środków pieniężnych oraz, jeżeli umowa tak stanowi, do przeprowadzania na jego zlecenie rozliczeń pieniężnych.

Z kolei zgodnie z art. 731 k.c. roszczenia wynikające ze stosunku rachunku bankowego przedawniają się z upływem lat dwóch. Nie dotyczy to roszczeń o zwrot wkładów oszczędnościowych.

Na gruncie niniejszego postępowania nie było spornym, iż konsument posiadający rachunek bankowy zmarł w dniu 22 lipca 2009 r., a spadek po nim nabyła w całości M. S..

Prawa i obowiązki majątkowe zmarłego przechodzą z chwilą jego śmierci na jedną lub kilka osób (art. 922 § 1 k.c.). Spadek otwiera się z chwilą śmierci spadkodawcy (art. 924 k.c.). Spadkobierca nabywa spadek z chwilą otwarcia spadku (art. 925 k.c.).

Powyższe przepisy wskazują, że w przypadku spadkobrania mamy do czynienia z sukcesją uniwersalną, tj. wejściem przez spadkodawcę w ogół praw i obowiązków spadkodawcy. W takiej sytuacji spadkobierca staje się stroną umowy bankowej, a fakt ten nie ma żadnego wpływu na istnienie ani kształt zobowiązania (por. J. Pisuliński, Zdarzenia powodujące wygaśnięcie umowy kredytu [w:] J. Panowicz-Lipska (red.), Prawo zobowiązań – część szczególna. System Prawa Prywatnego. Tom 8, C.H.Beck 2011).

Jeżeli roszczenie stało się wymagalne, a bieg terminu przedawnienia rozpoczął już swój bieg, to zmiana podmiotowa po stronie dłużnika nie ma wpływu na zawieszenie bądź przerwanie tego biegu, chyba że zachodzą szczególne okoliczności wskazane w art. 121 i 123 k.c.

Za nieuprawniony należy uznać pogląd, jakoby przedawnienie nie biegło do czasu ustalenia kręgu spadkobierców. Brak postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku nie stanowi bowiem przeszkody do wystąpienia przez wierzyciela na drogę sądową przeciwko spadkobiercy dłużnika. W takim przypadku następstwo prawne pozwanego po zmarłym dłużniku wierzyciel może wykazywać przy pomocy wszelkich środków dowodowych w procesie o zapłatę (por. wyrok Sądu Apelacyjnego z dnia 11 maja 2018 r., sygn. I ACa 55/18).

Z dokumentów złożonych do akt sprawy wynika, iż pierwotny wierzyciel R. S. wypowiedział umowę rachunku bankowego pismem z dnia 19 lutego 2010 r. Wypowiedzenie stało się skuteczne najpóźniej w dniu 18 sierpnia 2010 r., o czym świadczy wystosowane w dniu 19 sierpnia 2010 r. przez (...) Bank (...) Spółkę Akcyjną w G. ostatecznego wezwania do zapłaty. Wierzyciel nie miał również trudności z ustaleniem następcy prawnego dłużnika, bowiem tutejszy Sąd wydał postanowienie o stwierdzeniu nabycia spadku już w dniu 29 października 2010 r. Wierzyciel miał zatem możliwość dochodzenia swych praw w terminie przewidzianym przez ustawę.

W toku sprawy powód nie wskazał na okoliczności, które skutkowałyby zawieszeniem lub przerwaniem biegnącego terminu przedawnienia. Należy zatem stwierdzić, że zgodnie z art. 731 k.c. termin upłynął najpóźniej z dniem 18 sierpnia 2012 r. Tymczasem, pozew w niniejszej sprawie, mający na celu przerwanie biegu przedawnienia, został złożony w dniu 23 maja 2018 r., a zatem już po upływie tego terminu.

W myśl art. 117 § 21 k.c. po upływie terminu przedawnienia nie można domagać się zaspokojenia roszczenia przysługującego przeciwko konsumentowi. Przepis ten został dodany ustawą z dnia 13 kwietnia 2018 r. (Dz.U. z

2018 r. poz. 1104), która weszła w życie w dniu 9 lipca 2018 r. Art. 5 ust. 4 ustawy zmieniającej przewiduje, że roszczenia przedawnione przysługujące przeciwko konsumentowi, co do których do dnia wejścia w życie niniejszej ustawy nie podniesiono zarzutu przedawnienia, podlegają z tym dniem skutkom przedawnienia określonym w Kodeksie cywilnym, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą. Oznacza to, że przepis ten znajduje zastosowanie do przedmiotowej sprawy. Tym samym, niezależnie od zarzutów podniesionych przez stronę pozwaną, Sąd zobligowany był z urzędu do zbadania, czy dochodzona przez powoda wierzytelność wobec konsumenta uległa przedawnieniu. Wyżej poczynione rozważania dowodzą, iż do takiego przedawnienia doszło.

Biorąc pod uwagę wszystkie powyższe, na podstawie art. 725 k.c. w zw. z art. 731 k.c. w zw. z art. 117 § 21 k.c., Sąd orzekł jak w sentencji.